

Wak. 7021. 1.31. 2024, DC

WARMIŃSKO-MAZURSKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW

POZWOLENIE

WUOZ-ELK.5142.264.2024.JS
Numer pisma 6090/2024

Elk, dnia 05.07.2024 r.

Na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 11, art. 89 ust. 2, art. 92 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) oraz § 17 Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 81), w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 775);

po rozpatrzeniu wniosku: Gmina Miejska Giżycko;

z dnia: 02.07.2024 r. (data wpływu do Delegatury 02.07.2024 r.);

o wydanie pozwolenia: na wykonanie nasadzeń krzewów oraz bylin ozdobnych i miododajnych zlokalizowanych na terenie parku Rogera Goemaere'a w Giżycku, dz. o nr 1-295/8 – w postaci dwóch rabat z krzewów o łącznej powierzchni 450m² oraz jednej rabaty bylinowej o powierzchni 65m² oraz ustawieniu czterech tablic informacyjnych towarzyszących nasadzeniom;

oraz po ocenie danych przedstawionych we wniosku i załącznikach do niego:

1. Program podejmowania innych działań;

WARMIŃSKO – MAZURSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEKÓW
orzeka

udzielić pozwolenia na wykonanie nasadzeń krzewów oraz bylin ozdobnych i miododajnych w postaci dwóch rabat z krzewów o łącznej powierzchni 450 m² oraz jednej rabaty bylinowej o powierzchni 65m² oraz ustawieniu czterech tablic informacyjnych towarzyszących nasadzeniom na terenie parku Rogera Goemaere'a w Giżycku, dz. o nrze 1-295/8 zlokalizowanego na obszarze części miasta Giżycka wpisanego do rejestru zabytków.

Zakres i sposób prowadzenia działań: zgodnie z programem podejmowania innych działań załączonym do wniosku.

Termin ważności pozwolenia: do 31.12.2025 r.

WARUNKI POZWOLENIA:

Wojewódzki Konserwator Zabytków zobowiązuje Wnioskodawcę do:

- a. niezwłocznego zawiadomienia o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia ww. działań.
- b. **Przed przystąpieniem do nasadzeń krzewów należy wykonać badania archeologiczne, badania sondażowe, zgodnie z art. 36 ust.1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W przypadku zweryfikowania stanowiska archeologicznego, wykonać ratownicze badania wykopaliskowe.**
- c. **Prowadzenie prac ziemnych przy nasadzeniach należy prowadzić pod stałym nadzorem archeologicznym, na który należy uzyskać odrębne pozwolenie konserwatorskie zgodnie z art. 36 ust.1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.**

UZASADNIENIE

Teren przedmiotowej inwestycji znajduje się na obszarze objętym prawną ochroną konserwatorską w oparciu o art. 7 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków KL.WKZ 534/410/d/83 z dnia 03.08.1983r. wpisującej układ urbanistyczny stanowiący część miasta Giżycka do rejestru zabytków.

Wszelkie prace prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru wymagają uzyskania pozwolenia WKZ (zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na roboty budowlane prowadzone przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018r. w sprawie

prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 81).

Art. 36 ust. 4 określa, że Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

Wg art. 31 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – *osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować:*

1) *roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru lub objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków albo*

2) *roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego*

– jest obowiązana, z zastrzeżeniem art. 82a ust. 1, pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków.

Teren inwestycji to obszar podzamcza zamku krzyżackiego, ponadto sąsiadujący bezpośrednio ze stanowiskiem archeologicznym 18-73/30 oraz położone na stanowisku archeologicznym AZP 18-73/4.

W artykule „Dziedzictwo archeologiczne w kontekście wyzwań zrównoważonego rozwoju” autorstwa Michała Pawlety (2019, *Zarządzanie w kulturze*, 22, z. 3, s. 311) czytamy w ślad za Danutą Jaskanis i Zbigniewem Kobylińskim: „dziedzictwo stanowi wspólną własność społeczeństwa, które ma prawo do korzystania z niego na różny sposób i w różnych celach (np. turystycznych), jednak tak, by nie uszczuplało to zasobów tegoż dziedzictwa i nie było zagrożeniem dla jego integralności i autentyczności”. Autor dokonuje przeglądu aktualnej literatury i międzynarodowych aktów prawnych traktujących o ochronie dziedzictwa kulturowego, w tym głównie archeologicznego, by na stronie 310 podkreślić „nacisk zostaje tu położony nie na ochronę i znaczenie wyizolowanych zabytków, lecz na całość dziedzictwa archeologicznego, wraz z otaczającymi je krajobrazami”.

Z tego też powodu, zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 u.o.z.o.z., zabytki archeologiczne stanowią własność Skarbu Państwa. Zgodnie ze *Standardami badań archeologicznych* wydanymi przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w 2019 roku, a także na podstawie zapisów ratyfikowanych przez Polskę konwencji archeologicznej z La Valetta oraz konwencji o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa z Faro, stanowiska archeologiczne, w tym nawarstwienia kulturowe, będące przedmiotem ochrony również w przypadku wpisanych do rejestru zabytków historycznych części układu urbanistycznego, są przedmiotem ochrony konserwatorskiej i niedopuszczalne jest wykonywanie prac ziemnych w ich zakresie bez wykonywania badań archeologicznych. Takie działania doprowadzają do bezpowrotnej utraty kontekstu zalegania zabytków ruchomych, które to informacje stratygraficzne są równie cenne jak same arte- i ekofakty, jako że umożliwiają odczytanie procesu dziejowego.

W artykule Tomasza Więclowskiego opublikowanym w serwisie *dzieje.pl* (Prof. Wierzbicki o *Bulwarze Filadelfijskim: po użyciu koparki nie będziemy wiedzieć, jakie i jak cenne źródła straciliśmy*, data publikacji: 23.05.2023 r.) czytamy, że tzw. przemieszczane warstwy również stanowią cenne źródło poznawcze. Należy bowiem pamiętać że, z jednej strony, z uwagi na możliwość wyprowadzenia ciągłej narracji o stratygrafii i procesach dziejowych w niej zapisanych, z drugiej – na możliwość wystąpienia w nich tzw. zabytków luźnych, a więc źródeł ruchomych, które, co prawda utraciły swój kontekst archeologiczny, ale nadal posiadają wartości artystyczne lub historyczne, a także mogą służyć do wnioskowania o dawnych technikach rzemieślniczych, środowisku czy handlu już w bardziej szczegółowych analizach.

Obowiązkiem organu konserwatorskiego jest stanie na straży bezpieczeństwa dziedzictwa kulturowego i dbanie o jego właściwe zachowanie. Warmińsko-Mazurski WKZ informuje, że w sytuacji gdy znany jest fakt występowania zabytku – w tym przypadku lokalizacja inwestycji na obszarze zabytkowego założenia miejskiego, gdzie w pobliżu w efekcie wcześniej wykonywanych badań zarejestrowano warstwę

kulturową, w której zdeponowane były zabytki nawet z późnego średniowiecza – organ konserwatorski nie może dopuścić możliwości wykonania prac ziemnych związanych z utworzeniem łąki kwietnej i wykonaniu nasadzeń w Parku Rogera Goemaere’a tylko pod nadzorem archeologicznym. Jest to, co prawda, forma badań archeologicznych najmniej kosztochłonna dla inwestora i nie wymaga dodatkowego czasu przed rozpoczęciem właściwych prac ziemnych związanych z budową, niemniej, na obszarach zabytkowych wykonywania niezbędnych badań (architektonicznych, archeologicznych) czy prac konserwatorskich jest częścią procesu inwestycyjnego i jako takie powinny być przewidziane w kosztorysach inwestycji od początku ich planowania. Realizacja inwestycji nie może odbyć się kosztem zabytku. Nie jest to zgodne ani z doktryną konserwatorską ani szeroko rozumianą polityką zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą zabytki, w tym archeologiczne, należy udostępnić społeczeństwu w taki sposób by mogło z niego czerpać korzyści, co warto podkreślić, nie tylko materialne.

Organ konserwatorski przypomina, że w przypadku odkrycia zabytku nad inwestycją w trakcie pełnienia nadzoru archeologicznego, kierownik badań i inwestor zobowiązani są do przerywania robót, zabezpieczenia odkrycia i zawiadomienia WKZ. W efekcie, istnieje możliwość konieczności przekształcenia nadzoru w badania ratownicze. Wydłuża to proces realizacji inwestycji i zwiększa koszty jej realizacji. Również z tego względu wyprzedzające badania wykopaliskowe na obszarach zabytkowych są zalecaną metodą badań archeologicznych.

Jednocześnie, Warmińsko-Mazurski WKZ nałożył obowiązek prowadzenia nasadzeń bylin – a w przypadku braku odkrycia w badaniach sondażowych zabytków ruchomych i nawarstwień także krzewów – prace ziemne wykonać pod nadzorem archeologicznym. Taka procedura jest wyrazem dobrych praktyk przy realizacji wszelkich inwestycji liniowych poza obszarami już objętymi ochroną konserwatorską, gdyż umożliwia zarejestrowanie niezewidencjonowanych do tej pory stanowisk archeologicznych i oraz ich zadokumentowanie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Warmińsko-Mazurski WKZ określił warunki i orzekł jak w sentencji.

POUCZENIE

Od niniejszego pozwolenia służy stronom, na podstawie art. 127 KPA, odwołanie do **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego Urzędu w terminie czternastu dni od daty doręczenia, zgodnie z art. 129 KPA.

Zgodnie z art. 127a § 1 KPA w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127 § 2 KPA).

Wg art. 130 § 4 Kpa decyzja podlega wykonaniu sprzed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie działań przy zabytku wpisanym do rejestru nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.

Zgodnie z art. 107d ust. 2 kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500000zł.

Wydanie niniejszego pozwolenia zwolnione jest z opłaty skarbowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2111).

Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Dalsze informacje dotyczące ochrony Pani/Pana danych osobowych znajdują się na stronie internetowej pod adresem: <http://www.bip.wuoz.olsztyn.pl/1088-menu/ochrona-danych-osobowych.html>.

Otrzymują:

- ① Gmina Miejska Giżycko
2. aa

Z up. Warmińsko-Mazurskiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Joanna Sobolewska
Kierownik Delegatury w Elku